



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

2 Quodna[m] sit obiectum formale fidei

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)



TRACTATUS QUARTVS DE FIDE ILLIQUVE CONTRARIIS

PROOEMIUM

ACTIVVS de virtutibus, à fide iudicavi incipiendum; utpote quæ, ut ait Trident. *sess. 6. cap. 8.* reliquarum radix, & fundamentum est, & iustificationis initium. Hunc tractatum nouem disputationibus absoluaui.

Prima erit de fide eiusque obligatione.

Secunda, de infidelitate.

Tertia, de hæresi.

Quarta, de pœnis spiritualibus hæreticorum, excommunicatione, infamia, priuatione beneficiorum, & officiorum.

Quinta de pœnis temporalibus præcipuè confiscatione bonorum.

Sexta, de pœnis corporalibus.

Septima de hæresis suspectis, filiisque hæreticorum.

Octava, de modo iudicialiter procedendi.

Nona, de crimine confessarij sollicitanis ad Venerem.

DISPUTATIO I.

De fide, eiusque obligatione.

PVNCTVM I.

Quid fides, & quotuplex.

- 1 Multipliciter nomen fidei usurpatur.
- 2 Declaratur propria fidei acceptio, eiusque definitio exponitur.

NOMEN fidei variè accipitur à Theologis, ut videre potes apud commentatores D. Thom. 2. 2. *quæst. 1.* Aliquando enim accipitur pro fiducia, iuxta illud dictum à domino Petro Matth. 14. *Modicæ fidei, quare dubitasti?* & illud Jacob. 1. *Postulet in fide, nihil habitans, hoc est, in fiducia de Domini misericordia, Aliquando pro executione rei promissæ, seu pro dictorum, conuentoriumque constantia, & veritate: & in hoc sensu dixit Paul. ad Rom. 3. Num. quid incredulitas eorum fidem Dei euacuabit?* id est diuinæ promissionis constantiam, & veritatem infirmabit *Abst.* & illud 1. ad Timoth. 5. *habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt;* id est, quia vouerunt, & non reddiderunt explicuit August. *Psal. 75.* & ab hac acceptioe sæpè Deus vocatur fidelis, *Psal. 144. v. 1. Corinth. 10.* & alibi. Aliquando sumitur pro iudicio, seu estimatione, quæ de aliquo fit fote, ut fiet promissis, iuxta illud *Ecclesiast. 27. qui denudat arcana amici fidem perdit;* id est, perdit estimationem, quæ de illo habebatur secreta seruatum. Aliquando sumitur fides pro conscientia bona iuxta illud ad Rom. 14. iuxta communem expositionem, *Omne quod non est ex fide, peccatum est.* id est, omne, quod est contra conscientiam, & dictamen rationis, peccatum est, & in hoc sensu Innocent. III. *cap. de prescript.* dixit nullam esse præscriptionem absque bona fide, id est, absque notitia recta.

2. Verùm hæ acceptioes, ut rectè expendit Valent. 2. 2. *quæst. 1. p. 1. in princ.* alienæ sunt à nostro instituto consideranti fidem quatenus quædam virtus est postz iustificationis initium & reliquarum virtutum radix, & fundamentum, de qua Apostol. ad Hebr. 11. dixit *sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium.* Dicitur substantia rerum

sperandarum, tum quia per eam quodammodo substantia sui substantia in nobis res quas speramus tum quia ipsa, ut fundamentum substat omnibus aliis virtutibus, quibus via paratur gloriæ sperata. sic Magister *sentent. in 3. dist. 23.* Chrysost. *homil. 22. in suprad. loco ad Hebr.* Vocatur argumentum, seu conuinctio non apparentium, ob incidentiam, quam habet simul cum eius certitudine, quæ fundatur in ipsa auctoritate diuina, sic exposita verba Pauli conuincunt ibi Apostolum definisse fidem quæ est virtus theologica: tum quia de illa loquebatur, siquidem loquebatur de illa, per quam iustus uiuit: tum quia sic tradunt Basil. Chrysost. Gregor. August. & alij Patres quos refert & sequitur Valent. *disp. 1. quæst. 1. p. 1.* Neque obstat aduersus hanc definitioem plures fideles credere, quæ non sperant, credunt infernum, qui non speratur, sed potius timeatur: credunt peccasse nostros primos parentes, & nos nasci maculatos, quod nec timeatur neque speratur. Non, inquam, obstat: nam cum dixit Apostolus, esse substantiam rerum sperandarum, per ordinem ad obiectum principale, qui est Deus speratus, & finiuit fidem non tamen obinde tollit de aliis rebus fidem esse. Neque etiam obstat dari posse fidem absque spe, quominus dicatur esse substantiam sperandarum rerum, nam licet non sit rerum sperandarum actus, ab ipso, qui habet fidem, potest tamen illas sperare, & ab aliis sperantur, ac proinde est substantia rerum sperandarum. Alteram autem definitionem tradunt communiter Scholastici, quæ supradictam explicat, & in idem recidit, videlicet, ut fides sit habitus, quo in fallibiliter, & sine ulla formidine etudimus à Deo reuelatis ob auctoritatem Dei reuelantis, sic Bannes 2. 2. *quæst. 1. art. 1. circa principium Valent. supra, vers. septimo* & communiter omnes D. Thomæ expositores. Ut autem hæc definitio, & quam adduximus ex Paulo, clarius innoteat, videndum est, quæ comprehendatur sub reuelatis, quæue reuelatio necessaria sit, & quæ ad illam requirantur, & ad illius assensum. Quibus cognitis cognoscetur tum obiectum formale, tum materiale fidei & alia ad definitionem fidei pertinentia.

PVNCTVM II.

Quodnam sit obiectum formale fidei.

- 1 Statuitur Deum reuelantem esse.
- 2 Proponuntur variæ obiectiones, & soluntur.
- 3 Ecclesiæ propositioem ad fidem requiri.
- 4 Explicatur, quid sit hæc propositio, & quomodo ad obiectum formale fidei non pertineat, tametsi conditio sit.
- 5 Regula

Regulariter ad recipiendam fidem plura concurrunt.

¶ Cum fides divina nitatur auctoritati Dei reuelantis, vt in competo est apud omnes; communiter Doctores conueniunt Deum reuelantem esse obiectum formale fidei, seu rationem; sub qua intellectus reuelatis assentit, sic Dicitur Thom. 2. 1. quæst. 1. art. 1. Bannes, & Arago in Valen. disput. 1. quæst. 1. punct. 1. §. 4. in princ. & alij plures, quos ipse refert, Agidius de Coninch. disp. 9. de fide, dub. 3. concl. 1. & 2. & dub. 4. conclus. 1. numero 1. Verum vt hæc definitio communis elatius innoteat, aduertis illam.

1 Obiocio primò, quia fides non videtur nisi posse diuinæ reuelationi, tanquam rationi formali vltimæ assentiendi: nam si rogeris quare credis Deum esse trinum, & vnum? & respondeas, quia Deus reuelauit; & rursus interrogeris, vnde cognoscas Deum sic reuelasse? debes ad propositionem Ecclesiæ recurrere, & respondere, quia sic tibi ab Ecclesiâ est positum: quod si tandem rogeris, vnde scis Ecclesiam habere infallibilitatem in rebus præpositis? necessitò debes respondere, quia sic est à Deo reuelatum, in quo sanè circulum committis. Ergo non bene assignatur reuelatio diuina, seu Deus reuelans, pro ratione formali vltimæ, in quam fides diuina resoluitur.

Respondet, est diuina reuelatio tibi sit incidens, & obscura; ac esse potest ratio cognoscendi, tum alia, tum se ipsam, quia cum illorum cognitio non possit esse euidens, neque in reuelatione, tanquam in re euidenti intellectus acquiescere; ac quiescit in illa, tanquam in re omnino certa, obscurè cognita. Quando autem vgeris, vnde cognoscis reuelasse Deum? respondere teneris id te cognoscere obscurè ex ipsamet reuelatione ab Ecclesiâ posita; ita vt propositio non sit ratio formalis assentiendi, sed conditio sine qua non diuinæ reuelationi assensum præberes, & sic vitatur circulus, & processus in infinitum.

Obiocio secundò, cum Deus Apostolis, vel Prophetis mysterium aliquod primo reuelauit, ipsi Apostoli, vel Prophetæ reuelato mysterio assensum præbuerunt fide diuina; quia illa reuelatio non fuit clara mysterij cognitio, sed obscura. At talis assensus diuinæ reuelationi non nititur; quia suppono illam reuelationem primam esse, quæ non potest esse, nisi ipsius obiectum. Ergo iam fidei diuinæ obiectum, non est diuina reuelatio.

Respondet actum illum reuelationis, quo primùm mysterio reuelato assentitur Prophetæ, non esse actum fidei, esse sit obscurus, ob rationem dictam; quia assentitur mysterio in se, & non vestio reuelatione; reducitur tamen ad fidem ob eius obscuritatem. At si Prophetæ alio actu reflexo mysterio sibi reuelato credit, quia sibi est reuelatum, tunc actum fidei eliciet.

Tertiò obiocio. Reuelatio diuina ideo est infallibilis, quia Deus est summa sapientia, & bonitas, qui nec fallere, nec falli potest. Ergo in Deum, quatenus talis est, debet resolui nostræ fidei infallibilitas.

Respondet negando consequentiam. Aliud enim est, quærite, quare Deus sit infallibilis; & hoc fateor esse, quia est summe bonus, & sapiens: aliud autem quærite, cui rationi infallibilis fides diuina assentiatur, & hæc non est diuina bonitas, & sapientia; cum fides non assentiatur reuelatis, nisi quia à Deo reuelata sunt; suppono tamen reuelationem Dei esse omnino infallibilem, quia à Deo summe bono, & sapienti procedit.

Quartò obiocio. Plures sunt reuelationes singularibus personis factæ, quæ non videntur esse obiectum formale fidei, aliæ Ecclesiæ propositio necessaria non esset ad credendum.

Respondet omnes reuelationes esse obiectum formale fidei, quia nituntur auctoritati Dei, qui nec fallere, nec falli potest. Idem enim est, qui singularibus personis reuelat, ac qui reuelat Prophetis, Apostolis, &c. Ergo eadem est in omnibus reuelationibus auctoritas, & veritatis fundamentum; & ita tenet Vega libro 9. in Trident. cap. 3. Bellarm. libro 3. de iustificac. c. 3. Malder. 2. 1. quæst. 1. art. 1. sect. 5. Turria disput. 5. dub. 1. Agidius Coninch. disp. 9. de fide, dub. 6. num. 87. Thomas Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 7. n. 12. Vt tamen personæ, quibus non est facta reuelatio, eliciant actum fidei, indigent propositione Ecclesiæ, vt de illis moraliter constet: qua deficiente, essi ex se obiectum fidei sit reuelatio fidei, actus non valet terminare, sicuti ignis esto virtutem habeat producendi ignem, requirit tamen approximationem passo, tanquam conditionem, vt de facto ignem producat.

3 Sed inquit an propositio Ecclesiæ, miracula & sanctitas fidelium, interent in obiectum formale fidei?

Requiri Ecclesiæ propositioem ad fidem ab omnibus in confesso est; iuxta illud ad Roman. 10. Quomodo credent ei, quem non viderunt: aut quomodo audient sine prædicacōe? & tandem concludit: Ergo fides ex auditu, quæritur autem per verbum Christi. Et ratio est; quia de mysterijs reuelatis, & de ipsa reuelatione nobis aliunde constare non potest: ideoque Christus Dominus hoc medium instituit ad fidem propagandam.

4 Aduerto tamen hæc propositionem Ecclesiæ, quam diximus esse necessariam ad acceptandam fidem, non esse reuelationem aliquam, si forte daretur factam Ecclesiæ, vel Pontifici de veritate aliqua credenda, talis enim assensus, seu reuelatio non est ex fide, sed potius fidei obiectum constituit, & ad dogma prophetiæ pertinet, vt rectè extendit Valent. 2. 2. disp. 1. q. 1. punct. 1. §. 6. pag. 39. & 31. Sed propositionem Ecclesiæ dico esse illam manifestationem, qua Pontifex ex speciali Spiritus sancti assistentia manifestat, & proponit veritates aliquas iam Ecclesiæ reuelatas credendas fidelibus. Illa erga propositio, est conditio requisita ad fidem, non obiectum fidei.

Quod si dicas, illa manifestatio, & propositio est infallibilis. Ergo est obiectum fidei.

Respondet esse quidem infallibilem, & obiectum fidei non formale, sed materiale, sicuti quilibet alia veritas reuelata est obiectum materiale fidei non formale; formale autem solum est reuelatio, materiale quiddam reuelatum est; cum verò sit reuelatum propositionem Ecclesiæ esse infallibilem, iuxta illud dictum Petro, Ego pro te rogavi Petre, vt non dissuas fides tua, efficitur sanè infallibilitatem propositionis ad obiectum materiale fidei pertinere.

Aduerto secundò non esse necessarium ab omnibus æquè cognosci hæc Ecclesiæ propositionem. alij enim confusè, alij distinctius cognoscunt; rudibus enim hominibus simplex suorum maiorum propositio sufficit, atque adeo satis confusè, & implicite propositio Ecclesiæ representatur. sic Valent. supra, §. 6. fine.

5 Requiritur præterea regulariter ad credendum imò & ad fidem retinendam alia motiva, scilicet miracula, patientia martyrum, sanctitas fidelium, & similia; at non intrant in obiectum formale fidei, sic Valentia ex communi sententia supra §. 7. & 8. Priorem partem probos quia reuelatio, quam dicimus esse formale obiectum, & infallibilitatem propositionis Ecclesiæ, nobis obscura sunt, sicut & quilibet alius articulus. Ergo indiges, vt moueatis ad credendum diuinæ reuelationi, & infallibilitati propositionis Ecclesiæ aliquibus rationibus, & moribus. Neque obinde fit in hæc motiva fidem resolui, quia hæc motiva non sunt obscura, sed clara, clarè enim cognoscitur sanctitas fidelium, & patientia martyrum. Ergo in rem claram, non poterat fides, quæ obscura est, resolui. Et præterea, quia per illa miracula Deus non loquitur, sed locuta confirmat. Ergo non sunt obiectum fidei, esto ad recipiendam fidem conducant. Quod aliunde confirmatur exemplo Samaritanorum i. 4. qui ex dicto mulieris firmamur dixisse sibi Christum omnia, quæ acciderant, moti sunt ad fidem recipiendam.

PUNCTUM III.

An diuina reuelatio, quæ est obiectum formale fidei, habeat omnimodam certitudinem.

- 1 Proponitur dubitandi ratio.
- 2 Nonquam Deus potest alicui falsum manifestare.
- 3 Soluitur dubitandi ratio.

1 Ratio dubitandi est; quia non videtur repugnare Deum mouere intellectum creatum ad falsum aliquem assensum: cum quia assensus falsus non est peccatum: tum quia est quedam entitas physica, quæ à Deo causatur, & producit simul cum intellectu creato: tum quia inde non inferret Deum absolute mentiri; quia mentiri est dicere aliquid aliter, quam habetur in mente: at cum Deus falsum iudicium creato intellectui imprimeret, non diceret aliud, quam habetur in mentis; quia ipse non dicit: non enim per tale iudicium ipse Deus dicit, sed homo est, qui dicit, & loquitur. Ergo. Tum denique, quia fides esse potest causa saltem mediata assensus falsi, vt contingit in hoc articulo: Quidquid Deus reuelat, credi debet fide diuinæ sed Deus reuelat Christum non esse Deum. Ergo fide diuina credendum est non esse Deum. Ecce falsissimum conueniens illatum est vna propositione de fide, & alicui falsum. Ergo saltem mediata ad assensum falsum potest Deus conuenire.

2 Nilominus tenendum est tanquam omnino certum, Deum non solum de potentia ordinata, sed neque de potentia absoluta posse falsum alicui manifestare, & erroneum conceptum intellectui creato imprimere. sic D. Thomas 2. 2. quæst. 1. art. 3. & omnes eius expostores. Valent. punct. 2. conclus. 2. Valquez art. 3. conclus. 1. Coninch. disp. 10. dub. 1. conclus. 2. §. 5. & dub. 2. conclus. 1. & 3. Turria disp. 3. dub. 1. & 2. Conueniens duplici ratione probari potest. Prima & a priori, quia Deus conuenit summa, & infinita auctoritas ad persuadendum, & eius dictis fides adhibetur: at si Deus fallere aliquem posset, non haberet summam, & infinitam auctoritatem, ad persuadendum, vt suis dictis fides adhiberetur; maior enim excogitari posset in eo, qui nullo modo fallere posset. Ergo. Secunda ratio a postè

DE
ASTRO
NOMIA
PUNCTUM III.